

Wróblewski, Jan

Materiały z działalności Centralnej Biblioteki Polskiej w Niemczech - Oddział: Prusy Wschodnie

---

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 2, 454-472

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JAN WRÓBLEWSKI

MATERIAŁY Z DZIAŁALNOŚCI CENTRALNEJ BIBLIOTEKI
POLSKIEJ W NIEMCZECH — ODDZIAŁ: PRUSY WSCHODNIE

U w a g i w s t ę p n e ¹⁾

W rozwoju polskich bibliotek ludowych na terenie Prus Wschodnich możemy wyodrębnić 3 okresy.

P i e r w s z y : od roku 1881 do 1920 (do plebiscytu). W tym okresie działają bibliotek Towarzystwa Czytelnia Ludowych w Poznaniu ²⁾ Okres ten możemy podzielić na 2 podokresy:

- a) od początku organizacji bibliotek TCL do zakończenia I wojny światowej,
- b) od zakończenia wojny światowej do plebiscytu włącznie.

D r u g i : od plebiscytu do roku 1933. W tym okresie następuje obumieranie bibliotek TCL i tworzenie bibliotek Związku Towarzystw Młodzieży ³⁾.

T r z e c i : lata 1933—1939. Okres ten obejmuje działalność Wschodniopruskiego Oddziału Centralnej Biblioteki Polskiej w Niemczech ⁴⁾.

Przedmiotem niniejszej publikacji jest właśnie sprawozdanie Wschodniopruskiego Oddziału za rok 1934/35 ⁵⁾. Składa się ono ze

¹⁾ Wyrażam podziękowanie dr W. Wrzesińskiemu za pomoc i wskazówki w poszukiwaniu materiałów.

²⁾ Biblioteki TCL na terenie b. Prus Wschodnich nie doczekały się jeszcze swego opracowania. Większe wzmianki na ten temat możemy znaleźć w następujących publikacjach:

Tadeusz Grygier, *Sprawa polska w Prusach Wschodnich*, Przegląd Zachodni, nr 3/4, 1951; Emilia Sukertowa-Biedrawina, Tadeusz Grygier, *Walka o społeczne i narodowe wyzwolenie Warmii i Mazur*. <Przewodnik po wystawie>, Olsztyn 1956; Tadeusz Grygier, *Świadomość narodowa Mazurów i Warmiaków w polskich rachubach politycznych w latach 1870—1920*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1962, nr 1, s. 50—51, Andrzej Wakar, *Książka polska na Warmii w końcu XIX stulecia*, Warmia i Mazury 1961, nr 5; Ponadto w szeregu publikacji znajdują się mniejsze wzmianki. M.in. Jan Baczewski *Wspomnienia Warmiaka*, Warszawa 1961 (zawiera wzmiankę o bibliotekach TCL na Warmii w czasie plebiscytu).

³⁾ Brak publikacji na ten temat. Pierwszą wzmiankę na temat bibliotek Tow. Młodzieży autor odnalazł w „Gazecie Olsztyńskiej” z dn. 6 V 1923, ostatnią o bibliotekach TCL z dnia 15 I 1924 r.

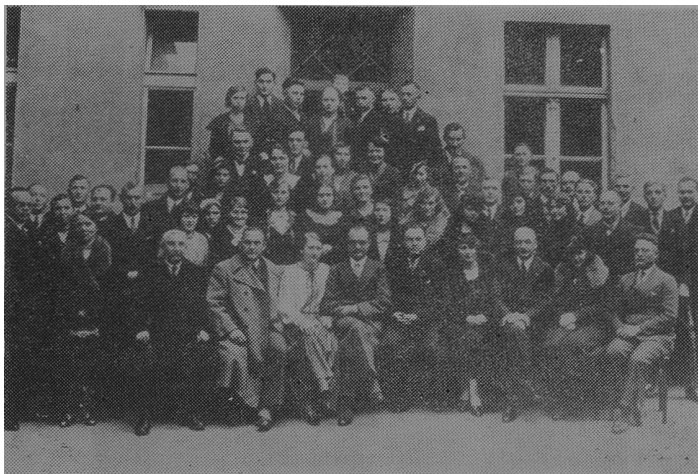
⁴⁾ Wzmianki na ten temat zawierają publikacje Wojciecha Wrzesińskiego, *Materiały o położeniu ludności polskiej w Prusach Wschodnich z 1937 r.*, Zapiski Historyczne 1961, z. 1; Tenże *Akcja germanizacyjna na Warmii, Mazurach i Powiślu*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1961, nr 3.

⁵⁾ W niniejszej publikacji została opuszczona część ze sprawozdania okręgowego z Warmii, dotycząca kadry bibliotekarskiej ze względu na ocenę pracy. W zamian autor sporządził tabelę, do której weszły wszystkie elementy z tej części z wyjątkiem sposobu propagandy i oceny pracy poszczególnych bibliotekarzy. Tabela ta jako załącznik została zamieszczona na końcu artykułu.

sprawozdania ogólnego oraz trzech sprawozda okr gowych (Warmia, Powi le, Mazury). Ponadto do publikacji wchodzi pismo przewodnie Konsulatu RP w Olsztynie (Nr 298/3/2 z dnia 16 maja 1935 r.) do Ambasady RP w Berlinie.

Sprawozdanie zostało opracowane w/g schematu, z wielk dokład- no ci . Wchodz do niego niemal wszystkie elementy pracy biblio- tekarskiej:

a) Sprawy organizacyjne; b) kształcenie bibliotekarzy (dokładne programy konferencji); c) propaganda czytelnictwa (ogólna); d) sie- dziba i lokata poszczególnych bibliotek; e) długo okresu sprawoz- dawczego w Doszczególnych bibliotekach; f) wypo yczanie ksi ek

Kurs bibliotekarski w Olsztynie — 1934 r.

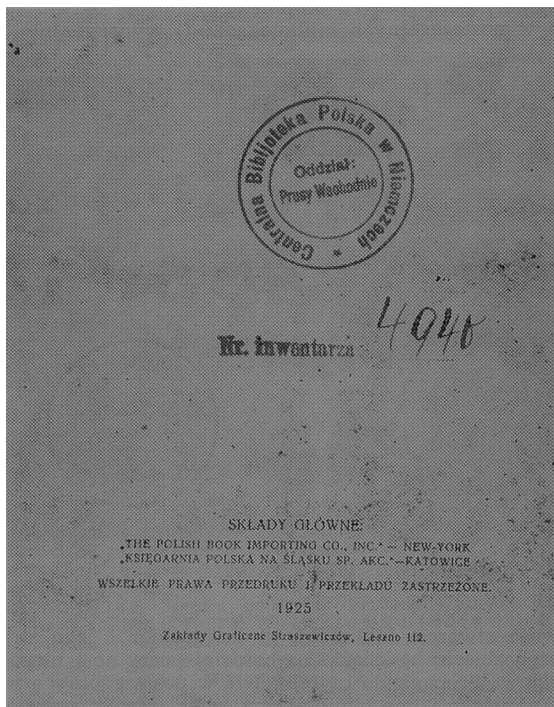
Repr. A. Kuraczyk

(cz stotliwo otwarcia bibliotek); g) ksi gozbiór i jego struktura. Ubytki ksi gozbioru; h) ksi ki najbardziej poczytne i niepoczytne; i) bibliotekarz i propaganda czytelnictwa w poszczególnych miejsco- wo ciach (nazwisko i im bibliotekarza, wiek, zawód, przeszkolenie, okres pracy w bibliotece, sposób propagandy, ocena pracy bibliote- karza); j) liczba czytelników (z podziałem w/g płci i wieku); k) liczba wypo ycze w poszczególnych bibliotekach.

To wszystko w sumie jest kopalni wiadomo ci dla zainteresowa- nych tym problemem. Niewygórowane liczby (ksi gozbiór, czytelnicy, wypo yczenia) nie nasuwaj specjalnych w tpliwo ci w ich wiary- godno , mimo e nie mamy mo no ci ich konfrontacji, gdy nie zachowały si kwestionariusze sprawozdawcze z poszczególnych bi- bliotek oraz inna dokumentacja (karty czytelników, karty ksi ek, katalogi itp.).

Działalno Oddziału bazowała na Polsko-kat. Towarzystwie Szkolnym na Warmi , kierownikiem Oddziału był kierownik tego

Towarzystwa. Wielu bibliotekarzy rekrutowało si z nauczycieli, przedszkolank (ochroniarek) i działaczy o wiatowych. Praca bibliotekarzy była społeczna, gdy za sw prac nie otrzymywali adnego wynagrodzenia. Ksi gozbiór w bibliotekach składał si z wymiennych kompletów. Oprócz Towarzystwa Szkolnego piecz nad rozwojem polskich bibliotek pełnił Zwi zek Polaków oraz polskie konsulaty w Olsztynie i Kwidzynie. W konferencjach bibliotekarskich (finansowanych przez Ambasad RP w Berlinie) brali udział prelegenci z kraju. Równie ksi gozbiory były zasilane z darów krajowych (To-

Fot. A. Kuraczyk

warzystwo Opieki nad Polakami zamieszkałymi za granic im. A. Mickiewicza, Polski Zwi zek Zachodni, wiatowy Zwi zek Polaków z Zagranicy).

Warto doda , e akcja biblioteczna na Warmii, Mazurach i Po-
 lu stanowiła jedno z ogniw ruchu polskiego (szkoły, wietlice,
 przedszkola, harcerstwo, towarzystwa młodzie y, banki) prowadzo-
 nego pod egid Zwi zku Polaków. Okres, który obejmuje niniejsze
 sprawozdanie był stosunkowo najpomy lnniejszy z czasów rz dów
 hitlerowskich, ze wzgl du na zawarty w pocz tkach 1934 roku pakt
 o nieagresji. Ju w roku 1935 nast puje wzmo enie akcji antypol-

skiej⁶⁾, co odbiło się również na bibliotekach (rewizje, konfiskaty, presje na bibliotekarzy). Mimo to, dotrwały one (zwiększając nawet swój stan posiadania) aż do wybuchu II wojny światowej.

Autorem niniejszego sprawozdania ogólnego oraz okręgowych z Warmii i Mazur jest Paweł J a s i e k, kierownik Polsko-kat. Towarzystwa Szkolnego na Warmię, który jednocześnie dodatkowo pełnił funkcję kierownika Wschodniopruskiego Oddziału Centralnej Biblioteki Polskiej w Niemczech. Paweł Jasiek (z zawodu nauczyciel) był organizatorem Oddziału i na stanowisku kierownika (pełniąc jednocześnie funkcję bibliotekarza okręgowego na Warmię) pracował aż do chwili wydalenia z terenu Prus Wschodnich (18 lipca 1939).

Dzięki jego energii, entuzjazmowi i zdolnościom organizacyjnym⁷⁾ sieć bibliotek polskich mimo poważnych trudności rozwijała się z roku na rok zwiększając liczbę placówek, księgozbiorów, czytelników i wypożyczeń. I tak np. bilans roku 1937/38 przedstawiał się następująco: 48 bibliotek, 5.066 tomów księgozbioru, 987 czytelników i 5.316 wypożyczeń. (Wyników roku 1938/39 nie można podać ze względu na brak sprawozdania z Powiśla).

Pawłowi Jaśkowi zawdzięczamy również dokładność i skrupulatność sprawozdań bibliotecznych, które obrazują nam stan i rozwój polskiego bibliotekarstwa na terenie b. Prus Wschodnich w latach 1933—1939⁸⁾.

Or. Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie, Zespół: Ambasada RP w Berlinie, wiązka 66, teczka 4.

Olsztyn, dnia 16 maja 1935 r.

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
W OLSZTYNIE

Nr 298/3/2

Do
Ambasady Polskiej
w Berlinie

Przesyłam w załączeniu sprawozdanie Oddziału Prusy Wschodnie Centralnej Biblioteki w Niemczech za okres zimowy 1934/35.

Jest to właściwie pierwszy sezon systematycznej pracy. Elementami jej były: zorganizowanie centrali wschodniopruskiej w Olsztynie i podział dzielnic na 3 okręgi: Ziemi Malborskiej, Warmii i Mazur, racjonalny podział terenu na obwody bibliotekarskie, oddanie pod opiekę poszczególnym nauczycielom, przeszkolenie kierowników poszczególnych bibliotek, dobranych przede wszystkim z grona miejscowej młodzieży, systematyczna propaganda czytelnictwa.

⁶⁾ W. Wrzesiński, *Akcja germanizacyjna na Warmii, Mazurach i Powiślu*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1961, nr 3

⁷⁾ Poświadczony odpis podziękowania za pracę, działalność społeczną i kulturalno-oświatową na terenie Warmii (w czasie od 8 grudnia 1930 do 18 lipca 1939) skierowanego do Pawła Jaśka przez Zarząd Towarzystwa Szkolnego na Warmię, znajduje się w posiadaniu autora.

⁸⁾ Autor jest w trakcie przygotowywania obszernej pracy na temat bibliotek polskich na Warmii, Mazurach i Powiślu w okresie przedwojennym.

Przeszkolenia na bibliotekarzy dokonano na 3 zjazdach: jesiennym w Olsztynie dla Warmii i Mazur, w Sztumie dla Ziemi Malborskiej i wiosennym w Sztumie dla całego terenu. Ten ostatni zjazd połączony ze sprawozdaniem sezonu miał na celu wytworzenie atmosfery współzawodnictwa bibliotekarzy. Zakonczono go bardzo udaną zbiorową wycieczką „Szlakiem Koniecpolskiego”: Kwidzyn — pole bitwy pod Trzcianą — pole bitwy pod Straszewem — Sztum. Prócz kursistów wzięło w niej udział liczne grono młodzieży Ziemi Malborskiej, ucząc się patrzeć w swe okolice jako na teren wielkich czynów oręża polskiego. Polski Związek Zachodni zaopatrzył w jesieni biblioteki wschodniopruskie w ca 2000 nowych tomów. Dało to okazję do przejrzenia i uzupełnienia już istniejących bibliotek oraz do skompletowania nowych.

W rezultacie zanotowano zwiększenie ilości bibliotek z 26 na 39, tomów z 2.368 na 3.008, czytelników z 391 na 678, wypożyczeń z 2.870 na 4.105. Ilość tomów zwiększyła się stosunkowo mało z powodu usunięcia całego szeregu zniszczonych lub nie nadających się egzemplarzy. Najbardziej zaznaczył się rozwój na Warmii. Na Mazowszu znajduje się on w pierwocinach.

Okres letni będzie poświęcony uzupełnieniu i wymianie bibliotek. Na jesieni odbędzie się znowu zjazd inauguracyjny, połączony z przeszkoleniem bibliotekarzy. Grono ich stale się rozszerza, wytwarzając na terenie planowo nowy zespół ideowych pracowników społecznych.

Dla rozwoju bibliotekarstwa wielkie znaczenie miałyby przeszkolenie na kursie Światowego Związku Polaków w Warszawie przyszłych kierowników księgozbiorów z miast, co omawiam w oddzielnym piśmie. Pozwoliłoby ono przesunąć ruch do większych skupień, wyprowadzając książkę polską z wiosek na szerszy świat.

Kierownik Konsulatu
(A. Zalewski)
vice konsul

SPRAWOZDANIE OGÓLNE
CENTRALNEJ BIBLIOTEKI POLSKIEJ W NIEMCZECH
ODDZIAŁ: PRUSY WSCHODNIE
ZA OKRES JESIENNO-ZIMOWY 1934/35 R.

I. ORGANIZACJA

W ubiegłym okresie sprawozdawczym nastąpiło częściowe skryształizowanie naszego oddziału. Pismem z dnia 17. 10. 34 r. utworzyła Centrala w Berlinie na Prusy Wschodnie osobny oddział z siedzibą w Olsztynie. Oddział przyjął nazwę: *Centralna Biblioteka Polska w Niemczech, Oddział: Prusy Wschodnie.*

Naczelnym bibliotekarzem Oddziału został p. Jasiek Paweł, kierownik Towarzystwa Szkolnego na Warmię. Oddział nasz podzielony został na 3 okręgi: *Warmia, Mazury i Powiśle.* Każdym okręgiem zawiaduje bibliotekarz okręgowy.

Za porozumieniem się z Dzielnicą IV. Związku Polaków i za zgodą centrali w Berlinie mianowano:

1. Na okręgowego bibliotekarza na Powiśle: p. Wojciechowickiego, kierownika Towarzystwa Szkolnego na Powiśle.
2. Na okręgowego bibliotekarza na Mazury — p. Stefana Przybylskiego, kier. Banku Ludowego Olsztyn — Oddział Szczytno.
3. Okręg Warmii — prowadzi na razie kierownik Oddziału.

Wszyscy bibliotekarze okręgowi są odpowiedzialni za zakres swej pracy na terenie wobec oddziału. Bibliotekarze okręgowi mianują w porozumieniu z oddziałem miejscowym Związku Polaków-bibliotekarzy na terenie, którzy kierują i prowadzą biblioteki. Biblioteka w miejscu nie pozostaje również bez opieki. W miejscowościach, gdzie są świetlice, biblioteka mieści się w ich lokalach, a bibliotekarz wchodzi do Zarządu Świetlicy. W miejscowościach, gdzie brak świetlicy, czuwa nad całością bibliotek, propagandy ich i rozszerzaniem „Koło opieki nad biblioteką”. Do koła tego wchodzi: mąż zaufania Związku Polaków z tej miejscowości, prezes Rady Rodzicielskiej, przedst. młodzieży i bibliotekarz. W miejscowościach, gdzie brak szkół i ochron — do koła tego wchodzi poważni gospodarze, względnie robotnicy i przedstawiciele ruchliwi młodzieży polskiej. W ubiegłym okresie sprawozdawczym nie wszędzie dało się wspomniane koła utworzyć i to z tej przyczyny, że oddział nasz istnieje zaledwie pół roku⁹⁾. Czas ten upłynął przeważnie na reorganizacji naszych bibliotek. Praca ta zostanie jednak uskuteczniowana w nadchodzącym okresie. W okresie tym również zostanie utworzona Rada Opiekuńcza Oddziału Centralnej Biblioteki Polskiej na Prusy Wschodnie, w skład której wejdą przedstawiciele wszystkich trzech okręgów¹⁰⁾.

II. KSZTAŁCENIE BIBLIOTEKARZY.

Ażby zapewnić jak najpomyślniejszy rozwój poszczególnym bibliotekom, Oddział nasz zabrał się w pierwszym okresie swego istnienia do kształcenia bibliotekarzy. Nie można bowiem spodziewać się rozwoju biblioteki, o ile prowadzi ją jednostka bez fachowego przygotowania, bez bliższego i szerszego zainteresowania.

Kształceniu bibliotekarzy służą konferencje wspólne i kursy. W ubiegłym okresie urządzono trzy konferencje bibliotekarskie.

Pierwsza dwudniowa — odbyła się w Olsztynie, w dniach 31 X i 1 XI 34 dla bibliotekarzy Warmii i Mazur. Udział w konferencji tej brało 29 uczestników z Warmii i 5 z Mazur — razem 34 bibliotekarzy.

Program tej konferencji obejmował:

I d z i e ń

1. Zwiedzenie księgarni i drukarni „Gazety Olsztyńskiej” i wykład przy tym: „Jak powstają książki i gazety”.
2. Referat: Od autora do książki,
3. „ Metoda propagandy książki przez bibliotekarza,
4. „ Jak powinna wyglądać biblioteka i o zespolowym czytaniu,
5. Wieczór świetlicowy, na którym wprowadzono następujące gry bibliotekarsko-świetlicowe:
  - a) gra w bibliotekarza; b) rozmowy wielkich pisarzy; c) mów dalej;
  - d) nauczanie kaszubskiej mowy; e) tańce ludowe.

II d z i e ń

1. Referat: Wybitni autorzy polscy doby dzisiejszej,
2. „ Technika prowadzenia biblioteki,
3. „ Znaczenie i wartość książki w naszym życiu,
4. Wieczorek świetlicowy, poświęcony Mickiewiczowi.

⁹⁾ Projekt tworzenia „Kół Opieki nad bibliotekami” nie został w pełni realizowany. W sprawozdaniu za rok 1937/38 wspomina się o braku tych kół.

¹⁰⁾ W dalszych sprawozdaniach Oddziału brak jakichkolwiek wzmianek na temat Rady Opiekuńczej Centralnej Biblioteki Polskiej na Prusy Wschodnie. Należy przypuszczać, że Rada ta nie została utworzona.

Referaty na konferencji tej wygłaszało nauczycielstwo i specjalny prelegent, p. Krukowski z Poznania.

Druga z rzędu konferencja odbyła się w Sztumie dla bibliotekarzy z Powiśla. Udział w niej wzięło 23 uczestników. Była to również konferencja 2-dniowa.

Program jej był następujący:

I dzień

1. Referat: Jak powstaje książka (od pomysłu autora do półki książkowej),
2. „ Najważniejsze wiadomości o książce,
3. „ Klasyfikacja książek bibliotecznych,
4. Zajęcia świetlicowe, zakrojone na propagandę książek i to:
1) pieśni ludowe; 2) inscenizacje; 3) recytacje; 4) tańce ludowe; 5) gry bibliotekarskie.

II dzień

1. Referat: Najważniejsze wiadomości o autorach polskich i ich dziełach.
2. „ Technika prowadzenia bibliotek — wskazówki i praktyczne ćwiczenia.
3. Referat: Metody pracy nad czytelnikiem.
4. Wieczór literacki: Dziady — Mickiewicza II część — inscenizacja.

Referentami byli tutaj p.p. Krukowski, Poznań i Jasiek, Olszyn oraz p. Sobolówna z Poznania.

Trzeci z rzędu kurs również 2-dniowy, urządzono z okazji zamknięcia okresu sprawozdawczego w Sztumie na Powiślu i to w dniach: 27 i 28 kwietnia 1935 r. Kurs ten przeznaczony był dla bibliotekarzy 3 okręgów Prus Wschodnich tzn. Powiśla, Mazur i Warmii. W kursie brało udział 27 bibliotekarzy i 5 nauczycieli z Powiśla.

Podział uczestników na poszczególne tereny przedstawia się następująco: Powiśle — 15; Warmia — 13; Mazury — 4 razem 32, w tym 5 nauczycieli. Program tego kursu przedstawia się następująco:

I dzień

1. Referat: Sprawozdanie ogólne Centralnej Biblioteki Polskiej w Niemczech Oddział Prusy Wschodnie za okres jesienno-zimowy 34/35 r.
2. „ Bibliotekarstwo polskie na Mazurach, potrzeby i braki tegoż, wydawnictwa polskie dla Mazurów w gotyku, oraz: Kajka — mazurski poeta ludowy.
3. „ Bibliotekarstwo polskie na Powiślu.
4. Ćwiczenia praktyczne: wypełnianie kwestionariusza sprawozdawczego.
5. Referat: Rola i zadanie bibliotekarza w naszym życiu.
6. „ Rasizm — a czytelnictwo.
7. „ Życie i działalność Henryka Sienkiewicza.
8. Wieczorek świetlicowy (gry pokojowe i tańce ludowe).

Program II-go dnia kursu obejmował wycieczkę z Sztumu do Trzciana tzn. „Szlakiem Koniecpolskiego”.

III. JAK ODBYWAŁA SIĘ PROPAGANDA NASZEGO CZYTELNICTWA.

Oddział nasz w ubiegłym okresie wydrukował jeden plakat, mianowicie: 10 przykazań dla czytelnika, oraz 1 hasło (format plakatowy): „Książka polska Twym nauczycielem — doradcą najlepszym i przyjacielem”. W plakaty te zostały zaopatrzone biblioteki i świetlice wszystkich naszych okręgów.

Propaganda w „Gazecie Olsztyńskiej”.

Przez cały okres zimowy 34/35 r. ukazywały się co pewien czas artykuły aktualne na temat bibliotekarstwa. Poniżej podajemy tytuły niektórych artykułów ¹⁾:

- a) Nauczyciel, doradca i przyjaciel (22 IX 34 r.),
  - b) 10 przekazów (3 X 35 r.),
  - c) Książka — najlepszym przyjacielem (8 XI 34 r.),
  - d) Pochwała książki (2 XII 34 r.),
  - e) Specjalny numer gazety Olsztyńskiej poświęcony bibliotekarstwu, zawierający następujący materiał: (16 II 35 r.).
1. Artykuł wstępny: Czytajmy książki polskie,
  2. Felieton: Kuba z pod Wartemborka a bibliotekarstwo,
  3. Głos czytelników: list z Poznania na temat bibliotekarstwa,
  4. Hasło: Polak czyta książki polskie.
- f) Książka przyjaciółką mądrości (10 III 35 r.).

Poza tym ukazywały się stale hasła, nawołujące do korzystania z naszych bibliotek.

Inny sposób propagandy.

Poza tym poszczególne ośrodki w wszystkich 3 okręgach przeprowadzały odpowiednio propagandę w ramach zebrań rodzicielskich, wieczorków świetlicowych i w gazetkach ściennych (patrz poszczególne sprawozdania okręgowe).

Statystyka za okres 34/35.

(Cyfry podane w nawiasach oznaczają stan zeszłorocznego okresu)

Okręgi	Ruch bibliotek		Liczba czytelników			Ogólna liczba wypożyczeń
	liczba bibliotek	liczba tomów	młodz. i dzieci	starszych	razem	
Warmia	27 (21)	1847 (1204)	216 (78)	269 (193)	485 (271)	2884 (1821)
Powisłe	11 (5)	1011 (1164)	126 (93)	63 (27)	189 (120)	1213 (1049)
Mazury	1 (—)	150 (—)	1 (—)	3 (—)	4 (—)	8 (—)
R a z e m	39 (26)	3008 (2368)	343 (171)	335 (220)	678 (391)	4105 (2870)

Zatem oddział nasz prowadzi w chwili obecnej w trzech swych okręgach: 39 bibliotek, które razem zawierają 3.008 tomów. Liczba czytelników wynosi razem 678, w tym 343 młodzieży i 335 starszych. Czytelnicy ci przeczytali razem w całym okresie 4.105 książek.

Zatem przypada na czytelnika przeciętnie 6 książek. Podział wszystkich czytelników wg pici przedstawia się następująco:

¹⁾ Wymienione poniżej numery „Gazety Olsztyńskiej” nie dochowały się do dzisiejszych czasów (Janusz Jasiński, *Wykaz czasopism i kalendarzy polskich na Mazurach i Warmii z lat 1718 — 1939 znajdujących się w bibliotekach krajowych i zagranicznych*. Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1961, nr 2).

- a) Warmia 205 kobiet i 280 mężczyzn
 b) Powiśle 95 „ i 94 „
 c) Mazury 2 „ i 2 „

Razem 302 kobiet i 376 mężczyzn

Wszelkie inne dane wykazują sprawozdania bibliotekarzy okręgowych.

Olsztyn, dnia 15 maja 1935 r.
 (—) *Jasiek*
 Naczelnny Bibliotekarz

W. Narożyński
 kier. Dzieln. IV (pieczęć)
 Związku Pol. w Niemczech.

Oddziału

CENTRALNA BIBLIOTEKA POLSKA W NIEMCZECH
 ODDZIAŁ: PRUSY WSCHODNIE, OKRĘG: WARMIA

Kwestionariusz sprawozdawczy za okres jesienno-zimowy 1934/35.

I. SIEDZIBA OKRĘGU: Olsztyn.

II. ZASIĘG OKRĘGU: Warmia (pow. olsztyński i reszelski).

III. SIEDZIBA I LOKATA BIBLIOTEK:

1. Biskupiec w mieszkaniu p. Bikowskiego
2. Bredynek (Bredynki)¹²⁾ „ p. Pliszkowej
3. Brunswald (Brąswald) „ p. Zientary
4. Chabrowo (Chaberkowo) w lokalu świetlicy polskiej
5. Dajtki w mieszkaniu p. Wróblewskich
6. Gady „ p. Rucha
7. Gilawy „ p. Michałka
8. Gietkowo (Gutkowo) w lokalu świetlicy
9. Gietrzwałd „ „
10. Grynał (Zieleniak) w mieszkaniu p. Lengowskiego
11. Joadorf (Jaroty) „ p. Hanowskiego
12. Kaplityny „ p. Schnarbacha
13. Leszno „ p. Krakora
14. Miodówko¹³⁾ „ p. Turowskiego
15. Nowa Kaletka w lokalu świetlicy
16. Olsztyn „ „
17. Purda „ „
18. Pluski „ „
19. Różnowo w mieszkaniu p. Tesznera
20. Ruś „ p. Jackowskiego
21. Skajboty „ p. Gnatowskiego
22. Stanislewo (Stanclewo) „ p. Jabłońskiego
23. St. Wartembork (Barczewko) w mieszk. p. Brzeszczyńskiego
24. Szafałd (Unieszewo) „ p. Kwiatkowskiej
25. Tomaszkowo „ p. Boenigk
26. Wymój „ p. Stinki
27. Woryty „ p. Połomskiej

---

¹²⁾ Nazwy miejscowości zachowano tak jak w oryginale, dodając w nawiasach dzisiejszą nomenklaturę.

¹³⁾ Biblioteka została zlikwidowana w roku sprawozdawczym 1936/37.

IV. DŁUGOŚĆ CZASOKRESU SPRAWOZDAWCZEGO
W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH

1. Biskupiec	30. 3.35 do 20.4.35
2. Bredynek (Bredynki)	8.10.34 do 20.4.35
3. Brunswałd (Brąswałd)	25. 8.34 do 20.4.35
4. Chabrowo (Chaberkowo)	16. 8.34 do 20.4.35
5. Dajtki	10. 9.34 do 20.4.35
6. Gady	22.10.34 do 20.4.35
7. Giławy	21. 8.34 do 20.4.35
8. Gietkowo (Gutkowo)	16.10.34 do 20.4.35
9. Gietrzwałd	14.11.34 do 20.4.35
10. Grynał (Zieleniak)	28. 1.35 do 20.4.35
11. Jondorf (Jaroty)	23. 8.34 do 20.4.35
12. Kaplityny	27.10.34 do 20.4.35
13. Leszno	12. 9.34 do 20.4.35
14. Miodówko	6. 9.34 do 20.4.35
15. Nowa Kaletka	16. 8.34 do 20.4.35
16. Olsztyn	8.12.34 do 20.4.35
17. Purda	10.10.34 do 20.4.35
18. Pluski	8. 9.34 do 20.4.35
19. Różnowo	2. 2.34 do 20.4.35
20. Ruś	24.10.34 do 20.4.35
21. Skajboty	7.10.34 do 20.4.35
22. Stanisławo (Stanclewo)	12. 9.34 do 20.4.35
23. Stary Wartembork (Barczewko)	20.10.34 do 20.4.35
24. Szafałd (Unieszewo)	14. 8.34 do 20.4.35
25. Tomaszkowo	1. 8.34 do 20.4.35
26. Wymój	6. 9.34 do 20.4.35
27. Woryty	30. 8.34 do 20.4.35

V. WYPOŻYCZANIE KSIĄŻEK.

Wypożyczanie książek odbywało się przeważnie we wszystkich bibliotekach naszych prawie codziennie, według potrzeby czytelników. Zdarzały się nawet wypadki, że bibliotekarz roznosił książki do poszczególnych rodzin, zachęcając rodaków do pilnego czytania książek (p. Sznarbach-Kaplityny).

VI. KSIĘGOZBIÓR OKRĘGU.

Liczba tomów (woluminów) w okręgu razem	1847
w tym książek beletrystycznych	1506
„ „ naukowych	341

Rozdział tego księgozbioru przedstawia się w poszczególnych bibliotekach następująco:

	książek bel.	80	nauk.	40	Razem	120
1. Biskupiec						
2. Bredynek (Bredynki)	„	40	„	5	„	45
3. Brunswałd (Brąswałd)	„	35	„	6	„	41
4. Chabrowo (Chaberkowo)	„	46	„	10	„	56
5. Dajtki	„	40	„	10	„	50
6. Gady	„	43	„	13	„	56

7. Giławy	„	„	43	„	7	„	50
8. Gietkowo (Gutkowo)	„	„	73	„	18	„	91
9. Gietrzwałd	„	„	42	„	9	„	51
10. Grynał (Zieleniak)	„	„	58	„	14	„	72
11. Jondorf (Jaroty)	„	„	73	„	—	„	73
12. Kaplityny	„	„	39	„	10	„	49
13. Leszno	„	„	53	„	6	„	59
14. Miodówko	„	„	45	„	5	„	50
15. Nowa Kaletka	„	„	67	„	8	„	75
16. Olsztyn	„	„	161	„	39	„	200
17. Purda	„	„	62	„	15	„	77
18. Pluski	„	„	41	„	25	„	66
19. Różnowo	„	„	87	„	23	„	110
20. Ruś	„	„	40	„	10	„	50
21. Skajboty	„	„	38	„	12	„	50
22. Stanisławo (Stanclewo)	„	„	45	„	11	„	56
23. St. Wartembork (Barczewko)	„	„	69	„	7	„	76
24. Szafałd (Unieszewo)	„	„	50	„	10	„	60
25. Tomaszkowo	„	„	40	„	10	„	50
26. Wymój	„	„	51	„	3	„	54
27. Woryty	„	„	45	„	15	„	60
			1.506		341		1.847

W okresie sprawozdawczym 34/35 liczba bibliotek wynosiła 21 licząc razem 1.204 tomów. Zatem liczba bibliotek wzrosła w przeciągu roku o 6, a liczba tomów o 643.

W okresie sprawozdawczym wykreślono z powodu:

1. niezwrócenia —
2. zużycia —
3. wycofania —
4. nieodnalezienia 2 tomy

Wykreślenie nastąpiło w bibliotece woryckiej. Nieodnaleziono tutaj 2 książek: 1. nr 112 Reymonta: Na zagonie; 2. nr 174 Bogdanowicza: Błękitna pantera.

VII. NAJPOCZYTNIEJSZE KSIĄŻKI NA WARMII.

(z każdej biblioteki 3 — liczba podana w nawiasach oznacza liczbę wypożyczeń)

1. Biskupiec.

Najpoczytniejsze są książki o świętych, bo czytelnikami są przeważnie stare osoby.

2. Bredynek (Bredynki).

Nie podano.

3. Brunswałd (Braswałd).

Curwood: Władca skalnej doliny.

Sienkiewicz: Quo vadis.

May Karol: Król naftowy.

4. Chabrowo (Chaberkowo).

Rodziewiczówna Maria: Macierz (5); Między ustami a brzegiem pucharu (4); Finn Fr.: Ofiara dziecka (4).

5. Dajtki.

Nie podano.

6. Gady.

Wydawnictwo Katolika: Obląkany ojciec (3); Zagadkowe uprowadzenie (3); Zwycięstwo krzyża (3).

7. Gila wy.

Grochowska Wanda: Syn rozbójnika (6); Wydawnictwo Katolika: Triumf wiary (9), Opatrzność boska czuwa (5).

8. Gietkowo (Gutkowo).

Kowerska: Sądzono mu było; Buyno: Czytajmy sami; Reymont Wi: Przysięga.

9. Gietrzwałd.

Stevenson: Dziecko sprzedane (5); Sosnowski: Żywe powietrze (5), Stasiak: Brandenburg.

10. Grynał (Zieleniak).

Sienkiewicz: Ogniem i mieczem (2), Potop (2); Kraszewski: Jaksowie (2).

11. Jondorf (Jaroty).

Bałucki: Żydówka (5); Wyd. Katolika: Szatański posiew (4); Tuczyński: Na krzyżówce (4).

12. Kaplityny.

Poczytne są wszystkie, oprócz działu poezji i naukowego.

13. Leszno.

Sienkiewicz: Ogniem i mieczem; Potop; Pan Wołodyjowski.

14. Miodówko.

Nie podano.

15. N. Kaletka.

Wyd. Katolika: Dziecię Marii (13); Kraszewski: Jelita (7); Rodziewiczówna M.: Ona (8).

16. Olsztyn.

Jeleńska: Dwór w Haliniszkach (5); Umiński: Na falach Atlantyku (5); Mirandola: Bajki (8).

17. Purda.

Kraszewski: Powrót do gniazda (9); Wyd. Katolika: Triumf wiary (8), Czarna księżniczka (10).

18. Pluski.

Kraszewski: Chata za wsią (5); Trzewiczek (5); Powalski: Wiosna (4).

19. Różnowo.

Wyd. Katolika: Pod katowskim toporem (4); Przygody rozbitka angielskiego (4).

20. Ruś.

Sienkiewicz: Quo vadis; Za chlebem.

21. Skajboty.

Nie podano.

22. Stanisławo (Stanclewo).

Wyd. Katolika: Opatrzność Boska czuwa (5); Oblężenie Pragi (5); Chociszewski: Powieść o zbójcach (5).

23. St. Wartembork (Barczewko).

Duse S. A.: Tajemnica dwóch twarzy (5); Błażejowski A.: Walizka P. Z.; Stevenson: Porwany za młodu (4).

24. Szafałd (Unieszewo).

Amicis: Serce (13); Werner: Fata morgana (12); Sienkiewicz: Pisma (nowele) (10).

25. Tomaszkowo.

Popularna astronomia (2); Michałkowski: Wychowanie dziecka (2); Rachilly: Ukryty bohater (2).

26. W y m ó j.

Rocznik: „Życie Młodzieży” (8); Król bohater (6); Sienkiewicz: Za chlebem.

27. W o r y t y.

Montgomery: Jur (6); M. G.: Wędrowki wiernego (7); Tuchołek: Dziewica orleańska (6).

Książki nie poczytne.

Kwestionariusze wykazują, że książki o treści naukowej oraz zawierające poezję nie są poczytne. Jako przykład podają bibliotekarze następujące książki:

1. Janowskiego: Rzut oka na Polskę; 2. Zychlińskiego: O dobrym wychowaniu dzieci; 3. Pol Wincenty: Poezje; 4. Sosnowski: Żywe powietrze; 5. Korzeniowski: Dzieła (wyd. zbiorowe); 6. Życie i zasługi Karola Marcinkowskiego; 7. Ossendowski: Czaora; 8. Chociszewski: Niech żyje (zbiór toastów); 9. Grabowski: Grunwald; 10. Kiedrzyński: Nie trzeba się niczemu dziwić, i szereg innych. Wyjątek stanowią książki popularno-naukowe, których jednak mało (wydawnictwo: Biblioteka Szkoły Powszechnej). Stare komplety książek tych w ogóle nie mają. Włączono je do kompletów nowych.

SPRAWOZDANIE STATYSTYCZNE ZA OKRES 34/35.

L.p.	Miejscowość	Liczba tomów	Liczba czyteln.			Podz. na czyt.		Liczba przczyt. książek (wypoż.)
			młodz.	starszych	razem	kob.	mężcz.	
1	Biskupiec	120	—	9	9	8	1	13
2	Bredynek (Bredynki)	45	—	4	4	2	2	41
3	Brunswald (Brąswald)	41	10	12	22	11	11	87
4	Chabrowo (Chaberkowo)	56	7	11	18	4	14	72
5	Dajtki	50	2	3	5	4	1	20
6	Gady	56	5	5	10	3	7	36
7	Giławy	50	6	8	14	4	10	134
8	Gietkowo (Gutkowo)	91	10	6	16	3	13	159
9	Gietrzwałd	51	6	9	15	4	11	90
10	Grynal (Zieleniak)	72	4	7	11	3	8	32
11	Jondorf (Jaroty)	73	7	10	17	7	10	113
12	Kaplityny	49	4	12	16	4	12	88
13	Leszno	59	3	5	8	3	5	88
14	Miodówko	50	—	5	5	2	3	16
15	Nowa Kaletka	75	20	20	40	23	17	224
16	Olsztyń	200	47	30	77	38	39	402
17	Purda	77	10	16	26	5	21	205
18	Pluski	66	5	8	13	5	8	58
19	Różnowo	110	3	9	12	3	9	91
20	Ruś	50	3	1	4	—	4	77
21	Skajboty	50	10	12	22	11	11	85
22	Stanisławo (Stanclewo)	56	12	10	22	10	12	158
23	St. Wartembork (Barczewko)	76	8	4	12	7	5	122
24	Szafald (Unteszewo)	60	4	19	23	10	13	120
25	Tomaszkowo	50	—	4	4	—	4	22
26	Wymój	54	16	8	24	7	17	116
27	Woryty	60	14	22	36	24	12	221
Razem		1847	216	269	485	205	280	2884

Sprawozdanie powyższe sporządzono na podstawie kwestionariuszy sprawozdawczych za okres zimowy 1934/35.

Olsztyn, dnia 15 maja 1935 r.

(—) Bibliotekarz okręgowy.

CENTRALNA BIBLIOTEKA POLSKA W NIEMCZECH
ODDZIAŁ: PRUSY WSCHODNIE, OKRĘG: POWIŚLE

KWESTIONARIUSZ SPRAWOZDAWCZY ZA OKRES
JESIENNO-ZIMOWY 1934/35

1. Siedziba okręgu: Sztum.
2. Zasięg okręgu: Powiśle.
3. Nazwa miejscowości: Podstolin (Postolin), Mikołajki, Sadłuki, Mirany (Mirowice), Pierzchowice, Trzciano, Stary Targ, Nowy Targ, Sztum, Waplewo, Nowa Wieś.
4. Biblioteki mieszczą się:
  - a) Podstolin (Postolin) w lokalu świetlicy
  - b) Mikołajki „ szkolnym
  - c) Sadłuki w mieszkaniu nauczyciela
  - d) Mirany (Mirowice) „ p. Preussa
  - e) Pierzchowice „ p. Kalinowskiego
  - f) Trzciano w lokalu świetlicy
  - g) Stary Targ „ „
  - i) Sztum „ biura Związku Polaków.
  - j) Waplewo „ świetlicy
  - k) Nowa Wieś „ szkolnym
5. Biblioteki były czynne:
  - a) Podstolin (Postolin) od 3. 2.35 do 20.4.35
  - b) w Mikołajkach od 1. 9.34 do 21.4.35
  - c) w Sadłukach od 17. 2.35 do 20.4.35
  - d) w Miranach (Mirowicach) od 28. 1.35 do 20.4.35
  - e) w Pierzchowicach od 29. 1.35 do 20.4.35
  - f) w Trzcianie od 27.12.34 do 20.4.35
  - g) w Starym Targu od 1. 2.35 do 20.4.35
  - h) w Nowym Targu od 2. 2.35 do 20.4.35
  - i) w Sztumie od 25.11.34 bez przerwy
  - j) w Waplewie od 2. 1.35 do 20.4.35
  - k) w Nowej Wsi od 18. 3.35 do 20.4.35
6. Wypożyczanie książek odbywało się:
  - a) w Podstolinie (Postolinie) tygodn. jeden raz, razem w okr. sprawozd. 11
  - b) w Mikołajkach „ „ „ „ „ „ 30
  - c) w Sadłukach „ sześć razy „ „ „ 47
  - d) w Miranach (Mirowicach) „ dwa razy „ „ „ 23
  - e) w Pierzchowicach „ sześć razy „ „ „ 54
  - f) w Trzcianie „ dwa razy „ „ „ 34
  - g) w Starym Targu „ dwa razy „ „ „ 32
  - h) w Nowym Targu „ ? „ „ „ ?
  - i) w Sztumie „ sześć razy „ „ „ 200
  - j) w Waplewie „ jeden raz „ „ „ 16
  - k) w Nowej Wsi „ ? „ „ „ ?

II. KSIĘGOZBIÓR OKRĘGU.

Liczba tomów (woluminów) w okręgu razem	1.011
w tym książek beletrystycznych	869
„ „ naukowych	142

Podział księgozbioru w bibliotekach:

Miejscowość	Liczba tomów razem	72 bel.	65	nauk.	7
Podstolin (Postolin)		89	62		27
Mikołajki	„ „ „	72	64	„	8
Sadłuki	„ „ „	70	63	„	7
Mirany (Mirowice)	„ „ „	72	65	„	7
Pierzchowice	„ „ „	88	75	„	13
Trzciano	„ „ „	134	121	„	13
Stary Targ	„ „ „	72	63	„	9
Nowy Targ	„ „ „	200	160	„	40
Sztum	„ „ „	70	65	„	5
Waplewo	„ „ „	72	66	„	6
Nowa Wieś	„ „ „				
		1.011	„ 869	„	142

W okresie sprawozdawczym wykreślono z powodu:

1. niezwrócenia	—
2. zużycia	—
3. wycofania	1 tom
4. nieodnalezienia	—

W której bibliotece wykreślono książki:

W Sztumie ilość 1, powód: nienadająca się na tuł. teren. Nr inwent., tytuł i autor książki: I: 35 „Matka” Emmy Jeleńskiej.

Trzy najpoczytniejsze książki (autor, tytuł i liczba wypożyczeń)

1. Podstolin (Postolin): Łoziński „Zaklęty dwór” (7); Andersen „Baśnie” (8); Łoziński, „Czarny Matwiej” (6).
2. Mikołajki: Rodziewiczówna „Czahary”; Sienkiewicz „W pustyni i w puszczy”; Biblioteka Katolika: Milioner i śmieciarz.
3. Sadłuki: Warnkówna „Na skrzydłach fantazji”; Kraszewski „Chata za wsią”; Gliński „Bonawentura Dziurdziejewski”.
4. Mirany (Mirowice): Sienkiewicz „Potop” (5); Lisiecka „Z przeszłości Poznania” (4); Kraszewski „Kordecki” (3).
5. Pierzchowice: Sienkiewicz „Potop”.
6. Trzciano: Rodziewiczówna „Ona” (8); Biblioteka Katolika: „Zagadkowe wprowadzenie” (6); Sienkiewicz „Potop” (6).
7. Stary Targ: Kraszewski: „Stara baśń” (6), „Jelita”, „Dwie królowe” (5); Dzieła religijne.
8. Nowy Targ: Nie stwierdzono.

9. Sztum: Emma Jelińska „Dwór w Haliniszkach”; Umiński Władysław „W podobłocznych krainach”; Gąsiorowski „Huragan”; Ks. Kłos „Na drugiej półkuli”.
10. Waplewo: Sienkiewicz „Quo vadis”; Mniszek „Trędowata”.
11. Nowa Wieś: Nie stwierdzono.

Książki, które nie są poczytne:

Podstolin (Postolin): „Kiermasy na Warmii”; Montgomery „Niezrozumiany”; Gołczewska „Drzewa i krzewy”.

Mikołajki: Poezje (brak zainteresowania)

Sadłuki: wszystkie poczytne

Mirany (Mirowice): „ „

Pierzchowice: „ „

Trzciano: „ „

Stary Targ: „ „

Nowy Targ: ? ?

Sztum: Jedna trzecia z wszystkich książek mało wartościowa.

Waplewo: Nie stwierdzono.

Nowa Wieś:

III. PROPAGANDA.

Czy przy bibliotece jest świetlica?	Zarząd świetlicowy
Podstolin (Postolin)	tak Antoni Fankner, Irena Gawrońska
Mikołajki	tak Woelk, Wróblewska, Nowakówna, Kostecki
Sadłuki	tak
Mirany (Mirowice)	tak
Pierzchowice	tak
Trzciano	tak Lewicki Józef, Agaton, Klóskowski
Stary Targ	tak Arentewiczówna, Zakrzewska
Nowy Targ	nie
Sztum	tak Mikołaj Dorsz, kierownik
Waplewo	tak Roszkowski Józef, Neumann Jan
Nowa Wieś	nie

Daty i program wieczornic urządzanych na rzecz propagandy czytelnictwa i inne metody propagandy.

Podstolin (Postolin): Książki propagowało się na zebraniach świetlicowych

Mikołajki: 2.12.34: czytanie, opowiadanie, referat, zabawy
4. 4.35: konkurs dobrego czytania

Mirany (Mirowice):

Pierzchowice:

Trzciano: 20.1.35: śpiew, referat, czytanie interesujących urywków.

Stary Targ:

Nowy Targ:

Sztum: Propagowanie książki w świetlicy.
 Waplewo: 12 stycznia br. wieczorek propagandy na rzecz czytelnictwa. Referat: Książka — najlepszy przyjaciel i doradca. Czytanie wyjątków.
 Nowa Wieś:

Statystyka za cały okres.

Miejscowość	Ogólna liczba tomów		Liczba czytelników		Podział czyt. wg płci		Ilość wypożyczeń
	bel.	nauk.	młodz.	s'arsz.	kob.	mężcz.	
Podstolin (Postolin)	65	7	24	15	13	26	2:7
Mikołajki	62	27	19	6	14	11	275
Sadłuki	64	8	6	6	9	3	53
Mirany (Mirowice)	63	7	5	3	2	6	36
Pierzchowice	65	7	4	—	2	2	21
Trzciano	75	13	28	4	18	14	196
Stary Targ	121	13	25	7	20	12	184
Nowy Targ	63	9	—	—	—	—	—
Sztum	160	40	8	16	12	12	186
Waplewo	65	5	7	6	5	8	35
Nowa Wieś	66	6	—	—	—	—	—
Ogólne zestawienie	869	142	126	63	95	94	1213

IV. BIBLIOTEKARZE.

1) Miejscowość	Imię i nazwisko	Zawód	Data urodz. bibl.
Podstolin (Postolin)	Stefania Gawrońska	bez	13. 4.1902
Mikołajki	Filomena Nowakówna	bez	
Sadłuki	Marta Nowakówna	bez	8 2.1915
Mirany (Mirowice)	Franciszek Wieczorek	bez	17. 3.1904
Pierzchowice	Maria Kalinowska	bez	24 6.1912
Trzciano	Agaton Klóskowski	rzeźnik	18. 5.1907
Stary Targ	Arentewiczówna	bez	
Nowy Targ	Piasecki	robotnik	
Sztum	Mikołaj Dorsz	urzędnik	6.12.1901
Waplewo	Roszkowski Józef	robotnik	
Nowa Wieś	Konrad Smoliński		
- 2) Od kiedy bibliotekarz pracuje w bibliotekarstwie? Brał udział w kursie bibl.
Gawrońska Stefania	od 1. 9.28	25.11.34 w Sztumie
		27 i 28. 4.35 w Sztumie
Nowakówna Filomena	od 2.12.34	25 i 26.11.34 w Sztumie
Nowakówna Marta	od 7. 2.35	25 i 26.11.35 w Sztumie
Wieczorek Franciszek		
Kalinowska Maria	od 29. 1.35	27 i 28. 4.35 w Sztumie
Klóskowski Agaton	od roku 1932	25 i 26.11.34 w Sztumie
Arentewiczówna		
Dorsz Mikołaj	od 1. 1.34	25 i 26.11.34 w Sztumie
		27 i 28. 4.35 w Sztumie
Roszkowski Józef		
Smoliński Konrad		

3) Spostrzeżenia i uwagi bibliotekarza co do rozwoju i potrzeb biblioteki na miejscu.

Podstolin (Postolin): więcej tomów, szafę do książek, więcej nowych książek, obecnie za dużo przestarzałych książek.

Mikołajki:

Sadłuki: okres do zbadania za krótki.

Mirany (Mirowice)

Pierzchowiece

Trzciano

Nowy Targ:

Sztum: konieczne są lepsze książki o wartościowej treści.

Waplewo: czytelnicy niewyrobieni, dotąd bardzo mało czytali.

Nowa Wieś:

Sprawozdania sporządzono na podstawie kwestionariuszy sprawozdawczych za okres jesienno-zimowy 1934/35.

Sztum, dnia 8 maja 1935 r.

(—) Wojciechowski, bibliotekarz

CENTRALNA BIBLIOTEKA POLSKA W NIEMCZECH ODDZIAŁ: PRUSY WSCHODNIE, OKRĘG: MAZURY

Kwestionariusz sprawozdawczy za okres jesienno-zimowy 34/35.

1. Siedziba okręgu: Szczytno.
2. Zasięg okręgu: Mazury.
3. Siedziba i lokale bibliotek:

1. Szczytno w biurze „Mazura”.

U w a g i:

Opieka nad okręgiem mazurskim rozpoczęła się dopiero z dniem 13 marca 1935 r. Do tego czasu ulokowano i uruchomiono tylko jedną bibliotekę i to w Szczytnie. Liczba tomów wynosi 150. Bibliotekarzem okręgowym jest p. Przybylski. Wymieniony kieruje na razie i biblioteką w Szczytnie.

Statystyka za bardzo krótki czasokres (miesiąc) przedstawia się następująco:

Miejsco- wość	Liczba to- mów	Liczba czytelników			Podział tych czytel. wg. płci		Liczba przeczytanych książek (wypożycz.)
		młodz.	starsz.	razem	kob.	mężcz.	
Szczytno	150	1	3	4	2	2	8

Sprawozdanie powyższe sporządzono na podstawie kwestionariusza sprawozdawczego za okres zimy 1934/35.

Olsztyn, dnia 15 maja 1935 r.

Jasiek

BIBLIOTEKARZE (OKRĘG: WARMIA)

L.p.	Miejscowość	Nazwisko i imię	Zawód	Lat	Przeszkolenie	Od kiedy pracuje
1	Biskupiec	Bikowski August	kupiec	51*	—	28.3.1935
2	Bredynek (Bredynki)	Pliszkówna Paulina	krawcowa	19	O. (31.10. - 1.11.34)	1.9.1934
3	Brunswald (Brąswald)	Hallman Robert	przedszkolanka	16	O. (31.10. - 1.11.34) S. (27.1.28.4.35)	31.10.1934
4	Chabrowo (Chaberkowo)	Potomska Helena	córka chatup.	28	O. (31.10. - 1.11.34) S. (27.1.28.4.35)	od 1932
5	Dajtki	Wróblewska Anna	syn rolnika	30	O. (31.10. - 1.11.34)	10.9.1934
6	Gady	Antoni Ruch		27	O. (31.10. - 1.11.34)	od 1934
7	Gilawy	Anna Michałkówna		24	Sztum (27.1.28.4.35)	30.9.1933
8	Gietkowo (Gutkowo)	Jan Mejk		25		
9	Gietrzwald	Franciszek Behm		38	O. (31.10. - 1.11.34)	14.11.1934
10	Grynał (Zielonowo)	Franciszek Lengowski		21	O. (31.10. - 1.11.34) S. (27.1.28.4.35)	28.1.1935
11	Jondorń (Jaroty)	Józef Hanowski	stolarz	24	O. (31.10. - 1.11.34) S. (27.1.28.4.35)	jesień 1933
12	Kapłityny	Franciszek Schnarbach	syn rolnika	24	O. (31.10. - 1.11.34)	27.10.1934
13	Leszno	Wiktor Krakor		14		
14	Miodówko	Jadwiga Turowska		18	O. (31.10. - 1.11.34)	od 1934
15	Nowa Kanielka	Otylia Tesznerówna		26	O. (31.10. - 1.11.34) S. (27.1.28.4.35)	od 1927
16	Olsztyń	Lesniórowska Janina	przedszkolanka	26	O. (31.10. - 1.11.34) S. (27.1.28.4.35)	od 1934
17	Purda	Agata Sendrowska	przedszkolanka	24	O. (31.10. - 1.11.34) S. (27.1.28.4.35)	styczeń 1932
18	Pluski	Paweł Malaszewski		16	O. (31.10. - 1.11.34) S. (27.1.28.4.35)	paźdź. 1934
19	Różnowo	Hubert Teszner		24	S. (27.1.28.4.35)	krótki czas
20	Ruś	Marta Jackowska		23	O. (31.10. - 1.11.34)	od 1934
21	Skajboby	Salomea Herudaówna	przedszkolanka	69	O. (31.10. - 1.11.34)	od 1934
22	Stanisławo (Stanlewo)	Augustyn Hahn		31		od 1931
23	St. Wartembork (Barzewko)	Maks. Brzeszczyński		26		styczeń 1935
24	Szańwałd (Unieszewo)	Franciszka Kwiatkowska	przedszkolanka	38	O. (31.10. - 1.11.34)	30.8.1934
25	Tomaszkowo	Augustyn Boenigk	rolnik	25	O. (31.10. - 1.11.34)	
26	Woryły	Otylia Hohmannówna		28	S. (27.1.28.4.35)	
27	Wymój	Antonia Stinkówna		15		

UWAGA: Sprawę niniejszej tabeli objaśnia przypis 5. Gwiazdkami oznaczono dane sprawdzone osobiście i niezgodne z po-
danymi w sprawozdaniu. O. = Olsztyń, S. = Sztum